

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора

Сватьєва Андрія Вячеславовича

на дисертацію Криштанович Світлани Володимирівни
на тему «Теоретичні та методичні засади формування професійної
компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження. В умовах сьогодення важливим завданням українських закладів вищої освіти є підготовка конкурентоспроможних менеджерів фізичної культури і спорту, які здатні ефективно працювати в ринкових умовах. Трансформація суспільства, яка розпочалася з перших років державної незалежності, активний вплив ринку на розвиток сфери фізичної культури і спорту зумовили нові вимоги перед вітчизняною вищою школою. Соціально-економічні зміни, процеси глобалізації та інтеграції, що відбуваються сьогодні в Україні, визначають нові пріоритети у професійній підготовці майбутніх менеджерів фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти.

Особливого значення набуває корекція процесу їх професійної підготовки, спрямування на творчий, професійний розвиток та саморозвиток особистості майбутнього менеджера фізичної культури і спорту. Виняткової актуальності набуває визначення стратегічного спрямування щодо підвищення ефективності підготовки майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти та прогнозування її пріоритетних завдань.

Тому соціальна цінність формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту є безперечною. Актуальність теми дисертації Криштанович Світлани Володимирівни «Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту», підтверджує вчасність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дослідження проведено відповідно до Зведеного плану науково-дослідної

роботи у сфері фізичної культури і спорту Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою «Професійний спорт в освітньому та науковому просторі» на 2016-2020 рр. (№ державної реєстрації 0116U003166) та згідно плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2016-2020 рр. за темою: «Удосконалення організаційно-функціональних підходів управління фізичною культурою та фізичним вихованням місцевих громад України в умовах зміни механізмів управління та фінансування» (протокол № 3 від 03 березня 2016 р.).

Ступінь обґрунтованості, достовірності і наукової новизни основних наукових положень, сформульованих у дисертації свідчать про структурованість та логічність роботи, яка повністю відповідає вимогам і складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (623 найменування) та додатків.

Дисертантка чітко обґрунтовує вибір теми дослідження, завдання, що сформульовані відповідно поставленої мети, об'єкт та предмет дослідження, а також комплекс використаних взаємопов'язаних методів: теоретичні: аналіз і синтез нормативної документації, філософської, педагогічно-психологічної, методичної та спеціальної літератури – для з'ясування наукових засад формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту та визначення категоріально-поняттєвого апарату; компаративний аналіз та порівняння – з метою аналізу зарубіжного досвіду формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; індукція та дедукція – для теоретичного обґрунтування структури формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка формується у закладах вищої освіти; систематизація та узагальнення – для визначення критеріїв, показників та характеристики рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; узагальнення та конкретизація – для розроблення авторської концепції формування професійної компетентності

майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; моделювання та проєктування – для розроблення моделі системи та виявлення й теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; емпіричні: (усне, письмове опитування, експертна оцінка, анкетування, тестування, педагогічне спостереження) – для проведення експериментальної перевірки розробленої системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; статистичні (метод факторного аналізу, метод вимірювання та математичної обробки даних, метод статистичних гіпотез з використанням t-критерій Стьюдента) – для кількісного й якісного аналізу та перевірки статистично значущих характеристик сформованості професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту під час проведення педагогічного експерименту.

З'ясування методологічного, теоретичного та методичного концептів допомогло С.В. Криштанович сформулювати провідну ідею дослідження, яка ґрунтується на положенні, що впровадження системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту передбачає: формування професійної компетентності цих фахівців, яка враховує принципи науковості, фундаментальності, неперервності навчання, систематичності, цілісності, наступності, соціокультурної зумовленості; спрямування на студентоцентрований освітній процес через оновлення змісту фахової підготовки; урахування найкращих практик формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у зарубіжних закладах вищої освіти; застосування нових педагогічних ролей, які виконують визначену функцію у формуванні майбутнього менеджера фізичної культури і спорту, як особистості; набуття майбутніми магістрами знань, вмінь, практичних навичок, формування світогляду та громадської позиції, що сприятиме успішному виконанню професійних обов'язків в управлінській діяльності організацій фізкультурно-спортивного спрямування.

Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження Криштанович Світлани Володимирівни є:

– науково обґрунтовано теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту;

– розроблено авторську концепцію формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка відтворює специфіку набуття ними професійної компетентності, враховуючи, спрямування на отримання вищої освіти та конкурентну відповідність таких фахівців на ринку праці;

– розроблено та експериментально перевірено систему формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка є сукупністю елементів забезпечення якості освітніх послуг закладами вищої освіти країни, що сприяють підготовці майбутніх фахівців такого рівня професійної компетентності, завдяки якому вони зможуть стати конкурентоспроможними на ринках праці, зможуть приймати управлінські рішення у сфері фізичної культури і спорту та успішно працюватимуть в усіх управлінських ланках спортивного руху;

– виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови (інтеграція змісту навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту в процесі вивчення фахових дисциплін; використання інноваційних освітніх технологій, спрямованих на розв'язання управлінських завдань майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту; практико-орієнтоване навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту із урахуванням інтересів стейкхолдерів), які передбачають успішне впровадження системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту шляхом створення максимально наближеного інформаційно-освітнього середовища до майбутньої професійної діяльності цих фахівців;

– представлено авторське трактування дефініцій «формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і

спорту», «професійна компетентність майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка формується у закладах вищої освіти» та «майбутні менеджери фізичної культури і спорту», що розкриває їх сутнісні ознаки.

Оцінюючи практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження Криштанович Світлани Володимирівни, наголошуємо на тому, що нею розроблено та впроваджено систему формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту в освітній процес закладів вищої освіти, яку описано в монографії «Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: теорія та методика»; підготовлено та впроваджено навчально-методичний супровід на друкованих та електронних носіях, що включає: навчальні посібники «Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі і спорті» (у співавторстві з В. Холявкою), «Спортивний менеджмент»; робочі навчальні програми, тестові завдання, методичні рекомендації для семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи з дисциплін «Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі спорті» та «Спортивний менеджмент»; комп'ютерну програму «Діагностичний інструментарій рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту» (у співавторстві з Є. Н. Приступою та О. П. Сидоренком).

Розроблений навчально-методичний супровід та результати дисертації можуть використовуватися для написання монографій, навчальних підручників, посібників, методичних рекомендацій, для модернізації навчальних планів, уточнення змісту освітніх програм підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня, для підвищення кваліфікації та перепідготовки менеджерів фізичної культури і спорту в системі післядипломної та неформальної освіти з метою розвитку їх професійної компетентності.

Необхідно підкреслити те, що розроблені дисертанткою наукові положення і навчально-методичний супровід апробовано й впроваджено у освітній процес закладів вищої освіти різних регіонів України, про що свідчать відповідні довідки.

Повнота відображення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих автором дисертацій працях. Аналіз публікацій Криштанович С. В. засвідчив їхню відповідність вимогам до оприлюднення результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Основні наукові положення дисертаційного дослідження опубліковано в 72 наукових і навчально-методичних працях, серед яких: 1 монографія, 1 зарубіжна колективна монографія; 2 навчальних посібника; 19 статей у наукових фахових виданнях України; 6 статей у зарубіжних наукових періодичних виданнях і виданнях, що віднесені до міжнародних наукометричних баз даних, зокрема 1 стаття в Scopus і 2 статті в Web of Science; 13 наукових праць, які додатково відображають наукові результати дисертації, серед них 8 навчально-методичних праць, 4 наукових праці, 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму.

Матеріали дисертації висвітлено та обговорено на 30 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Відповідність змісту автореферату й основних положень дисертації. Зміст і структура автореферату дисертації відповідають основним положенням дисертаційного дослідження. В авторефераті дисертації повною мірою відображено основні результати наукового дослідження

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Криштанович Світлани Володимирівни, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання.

1. Автор у першому розділі «Наукове підґрунтя формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту» підрозділу 1.1 (с. 68) здійснює аналіз сутності поняття «сучасний менеджер». Вважаємо, що цей текст доцільно було б перенести у підрозділ 1.2, в якому проводиться теоретичний аналіз категоріально-поняттєвого апарату, зокрема дефініції «менеджер».

2. Автором не достатньо уваги на с. 123-124 приділено сутності кваліметричного підходу, який вважається інтегративним поєднанням

педагогіки, математики та кібернетики. Адже, кваліметричний підхід відкриває значні можливості для реалізації процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

3. Вивчення міжнародного досвіду підготовки майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту має велике значення для втілення позитивних тенденцій в освіті вищої школи України щодо якості формування у них професійної компетентності. А це потребує критичного аналізу здобутків освітніх систем закордонних країн та адаптації цих здобутків до національних потреб. Автором проведено аналіз досвіду формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у зарубіжних закладах вищої освіти, але, на нашу думку, слід було також акцентувати увагу на застосуванні позитивних здобутків зарубіжного досвіду у вітчизняних закладах вищої освіти.

4. У розділі 4. «Розроблення системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту» у підрозділі 4.2. автором представлено особливості по-етапного формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту та наголошує (ст. 272), але, на нашу думку, потрібно більш детально зупинитися на освітніх технологіях навчання, які здатні ефективно забезпечити виконання поставлених перед магістрантами завдань на кожному з етапів.

5. У компаративних дослідженнях вагому теоретичну та практичну цінність мають додатки, які інформативно наповнюють і збагачують дисертаційне дослідження, забезпечують достовірність одержаних результатів. Більшість додатків, а також рисунків у тексті дисертації подані мовою оригіналу, що у певних випадках ускладнює розуміння їх змісту. Також, хочемо звернути увагу на невідповідність назви Додатку А «Фрагменти навчальних планів підготовки майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у зарубіжних закладах вищої освіти» та назвами таблиць, в яких проводиться порівняльний аналіз освітніх програм.

Висловлені зауваження носять рекомендаційний характер і не знижують наукової цінності здійсненого дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Криштанович Світлани Володимирівни є завершеним науковим дослідженням, в якому здійснено вирішення важливої наукової проблеми щодо формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. Дослідження має наукове й практичне значення, а отримані результати достатньою мірою обгрунтовані та достовірні.

З огляду на актуальність теми, наукової новизни, практичної значущості, достовірності наведених результатів дослідження та обгрунтованості висновків, вважаю, що дисертація Криштанович Світлани Володимирівни «Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (пп. 9, 10, 12–14), затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 567 від 24.07.2013 року (зі змінами від 19.08.2015 р.), а її автор, Криштанович Світлана Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету,
доктор педагогічних наук, професор

А. В. Сватсьєв

Учений секретар

О. А. Проценко

Підпис Сватсьєва А.В.
засвідчую

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Г. М. Дравська